

درس چهارم: اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی (تشریح جهان اجتماعی)

درسنامه

معیارهای تقسیم‌بندی جهان اجتماعی:

۱. تقسیم براساس نظام اجتماعی کل و خرده نظام
 - خرده نظام اقتصادی: پدیده اجتماعی: کالا
 - خرده نظام سیاسی: پدیده اجتماعی: انتخابات
 - خرده نظام خانواده: پدیده اجتماعی: ازدواج
 - خرده نظام آموزش: پدیده اجتماعی: مدرسه
۲. تقسیم براساس اندازه و دامنه:

- پدیده‌های اجتماعی، اجزای جهان اجتماعی‌اند و می‌توان آن‌ها را براساس اندازه و دامنه از یکدیگر تفکیک کرد.

کنش اجتماعی افراد: پدیده خرد \longleftrightarrow میانه \longleftrightarrow پدیده کلان: فرهنگ و جامعه

کلاس مدرسه نظام آموزشی

کلمه راه تشخیص پدیده‌های خرد و کلان \leftarrow میزان اثرگذاری، اندازه، مقایسه

۳. تقسیم براساس ابعاد ذهنی و عینی

- همه پدیده‌های اجتماعی، هویتی معنایی و ذهنی دارند. (۱)
- هیچ یک از اعضای جهان اجتماعی فاقد معنا نیستند.
- همه پدیده‌های اجتماعی، دارای بعد محسوس و عینی نیستند. (۲)
- در جهان اجتماعی بعد ذهنی پدیده‌ها، اهمیت بسیاری دارد.

کلمه اگر پدیده‌ای بُعد محسوس داشته باشد \leftarrow عینی

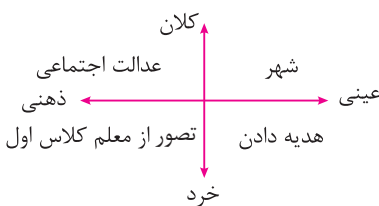
اگر پدیده‌ای بُعد محسوس نداشته باشد \leftarrow ذهنی

کنش بیرونی و ساختمان‌ها (محسوس، مادی) عینی \longleftrightarrow میانه \longleftrightarrow ذهنی
(نامحسوس - معنایی) ارزش‌های اجتماعی و کنش درونی

خصوصیات لایه‌های جهان اجتماعی

لایه‌های سطحی:

۱. امکان تغییر بیشتری دارند و تغییر آن‌ها، تحول مهمی پدید نمی‌آورد.
۲. تأثیرات محدودتری دارند.
۳. نقش حیاتی و اساسی ندارند.
۴. حتی اگر برخی از آن‌ها حذف شوند، جهان اجتماعی همچنان تداوم می‌یابد.
۵. هنجارها و نهادها

لایه‌های عمیق و بنیادین:

۱. به آسانی تغییر نمی‌کنند.
 ۲. تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر و تعیین‌کننده دارند.
 ۳. اگر حذف شوند جهان اجتماعی فرو می‌ریزد.
 ۴. عقاید و ارزش‌ها
 ۵. عمیق‌ترین لایه‌های اجتماعی: عقاید کلانی که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.
- عمیق‌ترین پدیده‌های اجتماعی: باور و اعتقادی که انسان به اصل جهان و جایگاه انسان در جهان دارد و تفسیر انسان از زندگی و مرگ خود.

گلشن چیش لایه‌ها از سطحی به عمیق ← نمادها، هنجارها، ارزش‌ها، عقاید

- برای تأمین نیازهای جهان اجتماعی و افراد، در هر جهان اجتماعی از روش‌های خاصی استفاده می‌شود.
 - تأمین نیازهای هر جهان اجتماعی، به کمک نهادهای اجتماعی صورت می‌گیرد.
 - اجزای جهان اجتماعی + لایه‌های جهان اجتماعی ← نهاد اجتماعی
- نهادهای اجتماعی:
- مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نهادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کنند.
 - هر نهاد شیوه قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و شیوه غیرقابل قبول را طرد می‌کند.
 - مهم‌ترین نهادهای اجتماعی: خانواده، تعلیم و تربیت، سیاست و اقتصاد هستند.

۱. نهاد اقتصادی: راه درست و نادرست به دست آوردن ثروت را تعیین می‌کند.
۲. تعلیم و تربیت
- دختر، دانش‌آموز، کلاس ← نهاد (۱)
- برای دانا شدن باید به مدرسه رفت ← هنجار (۲)
- دانیایی از نادانی بهتر است ← ارزش (۳)
- انسان تربیت‌پذیر است ← عقاید (۴)

نمره ۲۰

آزمون درس چهارم

۴

۲/۵	<p>الف) درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. همه پدیده‌های اجتماعی دارای بُعد محسوس و عینی هستند. ۲. اجزای مختلف یک جهان اجتماعی نسبت با یکدیگر از اهمیت یکسانی برخوردارند. ۳. لایه‌های عمیق، تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند. ۴. عقاید و ارزش‌ها در لایه‌های سطحی قرار می‌گیرند. ۵. جامعه‌ای که هستی را فراتر از زندگی دنیا می‌بیند ارزش‌ها، هنجارها و نمادهای خود را متناسب با آن سازمان می‌دهد. <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>	
۲/۵	<p>ب) جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <ol style="list-style-type: none"> ۶. پدیده اجتماعی در حکم جهان اجتماعی هستند. ۷. دیدگاه مادی‌گرایانه به جهان هستی مربوط به لایه‌های جهان اجتماعی است. (دبیرستان دکتر شریعی - قائم‌شهر - دی ۱۴۰۱) ۸. وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم آشکار می‌شود. ۹. تمام پدیده‌های اجتماعی، هویتی معنایی و دارند اما همه آن‌ها بُعد ندارند. 	
۱/۵	<p>پ) گزینه مناسب را مشخص کنید.</p> <p>۱۰. کدام گزینه در ارتباط با «نماد» درست نیست؟ (دبیرستان البرز - تهران - دی ۱۴۰۱)</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱) نمادها برحسب برخی شرایط در زمینه‌های مختلف تغییر می‌کنند. ۲) باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، مهم‌ترین نماد است. ۳) تغییر در برخی از نمادها منجر به تغییر در لایه‌های بنیادین جهان اجتماعی می‌شود. ۴) نمادها از آشکارترین و سطحی‌ترین پدیده‌های اجتماعی هستند. 	

